

WYMAGANIA EDUKACYJNE I KRYTERIA OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE 5

1. CELE KSZTAŁCENIA

Zgodnie z założeniami nowej podstawy programowej głównym celem nauczania języka polskiego w szkole podstawowej jest kształcenie u uczniów umiejętności mówienia, słuchania, pisania i czytania w różnych sytuacjach komunikacyjnych.

Uczeń:

- rozwija umiejętność odbioru dzieł literackich i innych tekstów kultury poprzez rozumienie znaczeń dosłownych i prostych znaczeń przenośnych,
- rozwija umiejętność wypowiedzania się w mowie i w piśmie na tematy poruszane na zajęciach, związane z poznawanymi tekstami kultury i własnymi zainteresowaniami,
- dba o poprawność językową wypowiedzi (w wypowiedziach pisanych również o poprawność ortograficzną i interpunkcyjną),
- rozpoznaje cechy gatunkowe tekstów kultury,
- rozwija zainteresowanie językiem jako składnikiem dziedzictwa kulturowego,
- w kontakcie z dziełami kultury kształtuje swoją hierarchię wartości i wrażliwość, poczucie własnej tożsamości, swoją postawę patriotyczną i obywatelską oraz własne poczucie estetyki,
- szanuje odmienność kultur, przekonań religijnych, poglądów innych osób,
- przygotowuje się do publicznych wystąpień,
- rozpoznaje swoje zainteresowania, możliwości, potrzeby językowe i czytelnicze po to, by rozbudzać swoje pasje czytelnicze, rozwijać zdolności i zainteresowania.

Uczeń powinien:

- skutecznie komunikować się w różnych sytuacjach,
- kształcić umiejętności negocjowania, formułowania własnych sądów, argumentowania,
- efektywnie współdziałać w zespole poprzez tworzenie wspólnych przedsięwzięć, np. przygotowywanie spektaklu, redagowanie gazетки,
- rozwiązywać problemy,
- planować, organizować i oceniać własne uczenie się,
- posługiwać się technologią informacyjną, np. dyktafonem, programami przydatnymi w pracy dziennikarskiej lub przy tworzeniu prezentacji multimedialnych,
- krytycznie korzystać z zasobów internetu,
- wykorzystywać zdobytą wiedzę w praktyce,
- poszukiwać informacji w różnych źródłach, a następnie porządkować je i poprawnie wykorzystywać do własnych celów.

Zgodnie z założeniami nowej podstawy programowej uczniowie przygotowywani są do udziału w kulturze masowej.

Uczeń:

- kształci umiejętność rozpoznawania cech gatunkowych różnych tekstów kultury,
- rozbudza swoje zainteresowania czytelnicze, filmowe i teatralne,
- wykonuje różnego rodzaju działania twórcze (np. przygotowuje dramę, inscenizację, spektakl teatralny, pisze scenariusze filmowe, tworzy adaptacje, redaguje gazetkę szkolną, reżyseruje film, nagrywa słuchowisko radiowe, projektuje scenografię i kostiumy, tworzy podkłady muzyczne do przedstawień, afisze i plakaty),
- świadomie uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych,
- przygotowuje się do samodzielnego korzystania z dóbr kultury: bibliotek, galerii, filharmonii, muzeów, teatrów, kin,
- rozbudza wrażliwość na sztukę poprzez różnorodne działania artystyczne (tworzenie własnych tekstów poetyckich i prozatorskich, np. „story line”, recytację, grę aktorską, działania plastyczne, muzyczne),
- analizuje teksty kultury masowej,
- rozwija wrażliwość estetyczną,
- doskonali umiejętność mądrego i krytycznego odbioru środków masowego przekazu.

2. WYMAGANIA EDUKACYJNE

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania ocen klasyfikacyjnych z **JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE V** wynikające z podstawy programowej i przyjętego do realizacji programu nauczania: „**Słowa na start**”, „**Czytać, myśleć, uczestniczyć**” (autorstwa Marleny Derlukiewicz).

CZYTANIE

Uczeń:

- czyta ze zrozumieniem teksty literackie i popularnonaukowe,
- wyszukuje w tekście istotne informacje,
- formułuje pytania do tekstu,
- rozumie polecenia, instrukcje, informacje,
- czyta wyraziście (przekazuje intencję tekstu, właściwie akcentuje wyrazy, stosuje odpowiednią intonację),
- czyta tekst z podziałem na role.

ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY

Uczeń:

- słucha z uwagą i zrozumieniem,
- wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście (np. prawda-fałsz),
- rozpoznaje intencje i uczucia nadawcy, np. radość, smutek,
- dokonuje selekcji informacji,
- układa informacje od najbardziej szczegółowych do ogólnych,
- odróżnia realizm od fantastyki,
- czyta różnego rodzaju teksty; rozróżnia je ze względu na tematykę i język,
- odróżnia autora od narratora,

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi,
- wskazuje w tekście i posługuje się pojęciami: świat przedstawiony, bohater, narrator, proza, poezja, wątek, fikcja literacka,
- identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, literacki, reklamowy,
- określa temat i główną myśl tekstu,
- wskazuje w utworze poetyckim epitety, porównania, uosobienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, przenośnie, następnie wyjaśnia ich funkcję,
- określa nastrój utworu, nazywa uczucia, które wywołała w nim lektura utworu,
- identyfikuje bajkę, mit, przysłowie, komiks, baśń,
- odczytuje morał w bajce, objaśnia go,
- wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego (scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska),
- świadomie korzysta z zasobów różnych mediów, analizuje ich ofertę,
- odróżnia utwór o tematyce biblijnej od mitologii,
- wyjaśnia funkcję środków stylistycznych w wierszu,
- dostrzega różnicę między instrukcją a przepisem,
- dostrzega uniwersalne wartości tekstów literackich,
- omawia charakterystyczne elementy mitu, bajki, legendy, opowieści biblijnej.

WYPOWIEDŹ USTNA (MÓWIENIE)

Uczeń:

- mówi na temat, prezentuje własne zdanie i uzasadnia je,
- rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikowania się (gest, mimika, postawa ciała),
- bierze udział w dyskusji i przestrzega jej zasad,
- dostosowuje sposób wyrażania się do oficjalnej i nieoficjalnej sytuacji komunikacyjnej oraz do zamierzonego celu,
- operuje w swoich wypowiedziach słownictwem z określonego kręgu tematycznego (np. wakacje, szkoła,)
- potrafi opowiedzieć treść poznanego utworu,
- podejmuje próbę sformułowania argumentów,
- objaśnia znaczenie podstawowych związków frazeologicznych pochodzenia mitologicznego i biblijnego, próbuje włączyć je do swojego języka,
- wygłasza z pamięci wiersze i fragmenty prozy.
- opowiada o wydarzeniach ze swego życia, redaguje wypowiedź na zadany temat,
- w wypowiedziach odwołuje się do własnych doświadczeń,
- prezentuje przed klasą lekturę dodatkową
- potrafi przeprosić, podziękować, w uprzejmy sposób odmówić,
- formułuje pytania dotyczące omawianego tekstu.

PISANIE

Uczeń:

- redaguje opowiadanie z elementami opisu,
- przekształca dialog w tekst ciągły i tekst ciągły w dialog,
- poprawnie zapisuje dialog i włącza go w spójny tekst (opowiadanie),

- redaguje plan na podstawie opowiadania,
- układa plan szczegółowy – tworzy opowiadanie twórcze i odtwórcze,
- opisuje postaci rzeczywiste i literackie, przedmioty i krajobrazy
- zdaje relacje z wydarzeń, których był świadkiem lub uczestnikiem,
- oddaje sprawozdawczy charakter wypowiedzi, podając informacje o miejscu, czasie, osobach i przebiegu wydarzeń
- sporządza notatkę w postaci schematu, tabeli, wykresu - buduje zdania pojedyncze i złożone,
- sporządza proste przepisy i instrukcje,
- tworzy zawiadomienie o wskazanych uroczystościach,
- redaguje ogłoszenie, zaproszenie i gratulacje oraz nadaje im odpowiednią formę graficzną,
- przekształca plan ramowy w plan szczegółowy,
- umiejętnie pisze wstęp, rozwinięcie i zakończenie w określonej formie wypowiedzi,
- stosuje narrację pierwszoosobową i trzecioosobową,
- pisze streszczenie na podstawie planu.

ŚWIADOMOŚĆ JĘZYKOWA (NAUKA O JĘZYKU)

Uczeń:

- stosuje formy grzecznościowe w przekazie pisemnym,
- wymienia okoliczności składania życzeń,
- odróżnia list od e-maila,
- prowadzi rozmowę telefoniczną,
- rozpoznaje intencję mówiącego,
- potrafi odmówić,
- wymienia stałe elementy zaproszenia,
- stosuje poprawne formy różnych części mowy,
- potrafi przekształcić zdania na równoważniki zdań i odwrotnie,
- wyodrębnia zdania składowe w zdaniach złożonych,
- rozpoznaje podmiot i orzeczenie w zdaniu,
- potrafi wskazać w zdaniu przydawkę, dopełnienie i okolicznik,
- odróżnia zdanie od równoważnika zdania,
- buduje zdania złożone podrzędnie,
- używa zdań złożonych współrzędnie,
- rozróżnia formy czasu teraźniejszego, przeszłego i przyszłego.

ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA

Uczeń:

- **pisze poprawnie** wyrazy z u, ó, ż, rz, h, ch, stosując w praktyce poznane reguły ortograficzne,
- potrafi odróżnić głoski dźwięczne od bezdźwięcznych,
- odróżnia głoski ustne od nosowych,
- pisze poprawnie (łącznie lub rozdzielnie) rzeczowniki, przymiotniki, czasowniki, przysłówki z przeczeniem nie,
- poprawnie zapisuje cząstki -bym, -byś, -by z różnymi częściami mowy,

- zna i stosuje zasady pisowni wielką i małą literą rzeczowników oraz przymiotników,
- poprawnie zapisuje wyrazy z ą, ę, om, on, em i en,
- potrafi poprawnie postawić przecinek w zdaniu pojedynczym i złożonym,
- stawia przecinek przed odpowiednim spójnikiem,
- wprowadz cytat do tekstu, stosując dwukropek i cudzysłów.

3. KRYTERIA OCENIANIA

SKALA OCEN: celujący (6); bardzo dobry (5); dobry (4); dostateczny (3); dopuszczający (2); niedostateczny (1).

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCEN

Stopień celujący

Otrzymuje uczeń, który:

- osiąga sprawności o charakterze polonistycznym,
- samodzielnie rozwiązuje problemy pojawiające się w edukacji polonistycznej,
- czyta biegle, rozumie przeczytany tekst, interpretuje go,
- ma bogaty zasób leksykalny, w swoich wypowiedziach stosuje różnorodne konstrukcje składniowe,
- swobodnie posługuje się wszystkimi przewidzianymi w programie nauczania formami wypowiedzi, tworzy różne teksty zgodnie z kryteriami, ciekawe pod względem treści i stylu, bezbłędne językowo,
- bardzo dobrze zna reguły ortograficzne i interpunkcyjne i biegle je stosuje,
- systematycznie i z dużym zaangażowaniem pracuje podczas zajęć języka polskiego, zawsze starannie przygotowuje się do zajęć,
- wykazuje się aktywnością i pomysłowością twórczą,
- przejawia zainteresowanie przedmiotem; bierze udział w konkursach przedmiotowych, osiągając wysokie wyniki.

Stopień bardzo dobry

Otrzymuje uczeń, który:

- opanował umiejętności i wiadomości objęte programem nauczania,
- rozwiązuje zadania i problemy o znacznym stopniu trudności,
- czyta bardzo dobrze pod względem technicznym, rozumie przeczytany tekst, wnioskuje na jego podstawie,
- formułuje różne teksty pisane i mówione zgodnie z kryteriami i poprawnie językowo,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych prezentuje bogaty zasób słownictwa, poprawną składnię i styl,
- dobrze zna reguły ortograficzne i interpunkcyjne, nie popełnia błędów ortograficznych i interpunkcyjnych,
- świadomie i prawidłowo stosuje w praktyce wiadomości gramatyczne i terminy teoretycznoliterackie przewidziane w programie nauczania,
- cechuje się aktywnością podczas zajęć,
- jest systematyczny i samodzielny w pracy na lekcjach i w domu,
- biegle posługuje się różnymi źródłami informacji.

Stopień dobry

Otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełen zakres umiejętności i wiadomości wynikający z programu nauczania,
- zdobyte wiadomości potrafi wykorzystać do samodzielnego wykonywania zadań teoretycznych i praktycznych o stopniu trudności wykraczającym poza podstawę programową,
- czyta płynnie, wyraziście, dobrze rozumie przeczytany tekst, wyjaśnia jego sens,
- formułuje przewidziane programem wypowiedzi pisemne i ustne zgodnie z kryteriami, popełniając sporadycznie błędy językowe,
- na ogół prawidłowo stosuje w praktyce wiadomości gramatyczne i terminy teoretycznoliterackie przewidziane w programie nauczania,
- dobrze zna reguły ortograficzne i interpunkcyjne, na ogół stosuje je w swoich wypowiedziach,
- jest systematyczny w pracy, terminowo i starannie wykonuje zleczone zadania,
- stara się być aktywny podczas lekcji jęz. polskiego.

Stopień dostateczny

Otrzymuje ją uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności na poziomie podstawowym, określonym przez podstawę programową,
- stosuje wiadomości w typowych zadaniach teoretycznych i praktycznych,
- czyta poprawnie pod względem technicznym, dosłownie rozumie przeczytany tekst,
- ma ubogi zasób słownictwa, ale formułuje wypowiedzi pisemne i ustne zgodnie z podstawowymi kryteriami, popełniając czasem błędy składniowe i stylistyczne,
- zna reguły ortograficzne, jednak nie zawsze stosuje je w swych wypowiedziach; popełnia błędy,
- na ogół poprawnie i terminowo wykonuje zadania,
- stara się być aktywny podczas zajęć.

Stopień dopuszczający

Otrzymuje uczeń, który:

- opanował umiejętności i wiadomości bazowe, niezbędne w dalszej edukacji,
- potrafi przy pomocy nauczyciela rozwiązać proste zadania praktyczne i teoretyczne,
- słabo czyta pod względem technicznym, ale rozumie przeczytany tekst,
- ma znaczne trudności z formułowaniem wypowiedzi pisemnych i ustnych; nie różnicuje swych prac zgodnie z ustalonymi kryteriami, ma bardzo ubogi zasób słów, popełnia liczne błędy językowe,
- nie zna reguł ortograficznych, popełnia liczne błędy ortograficzne i interpunkcyjne,
- w miarę systematycznie prowadzi zeszyt przedmiotowy, ale nie zawsze wykonuje zadania domowe,
- jest bierny podczas lekcji, niechętnie i niedbale wykonuje zleczone zadania,
- nie zawsze korzysta z możliwości poprawy słabych ocen.

Podpis rodzica.....